

الدَّرْسُ الْخَامِسُ : « تَرْجَمَةُ الْفِعْلِ الْمَضَارِعِ »

***حروف ناصبه : حروفی هستند که بر سر فعل « مضارع » می آیند و تغییراتی در معنا و ظاهر فعل ایجاد می کنند.

حروف ناصبه عبارتند از: (آن) که - اینکه) - کن (هرگز) - کی - لکی - ل - حتی (تا / تا اینکه / برای اینکه)

تغییرات ظاهری : این حروف هرگاه قبل از فعل مضارع قرار بگیرند تغییراتی در آخر فعل ایجاد می کنند که این تغییرات عبارتند از:

۱) صیغه هایی که به حرکت « ضمه » ختم می شوند ، « منصوب » می شوند. (صیغه های ۱ و ۴ و ۷ و ۱۳ و ۱۴)

مثال: أَنْ يَكْتُبُ / أَنْ يَكْتُبَ / أَنْ تَكْتُبَ / أَنْ أَكْتُبَ / أَنْ نَكْتُبَ

۲) صیغه هایی که به حرف « ن » ختم می شوند (صیغه های: ۲ و ۳ و ۵ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱) « نون آخرشان » حذف می شود (به جز دو صیغه جمع مونث ۱۲ و ۱۳) که هیچ تغییری در ظاهرشان ایجاد نمی شود. **مثال:**

لَنْ يَكْتُبَانَ / لَنْ يَكْتُبَا / لَنْ تَكْتُبَا / لَنْ يَكْتُبُوا / لَنْ تَكْتُبِي . (لَنْ + يَكْتُبَانِ / لَنْ يَكْتُبَانِ / لَنْ يَكْتُبِينَ / لَنْ تَكْتُبِينَ « ۱۲ و ۱۳ »)

نمونه ترجمه افعال مضارع با مروف بیان شده (مروف ناصبه)

۱- حروف « أَنْ - كَيْ - لَكَيْ - لِي - حَتَّى » + فعل مضارع ← مضارع التزامی

مثال: أَنْ يَكْتُبُوا : اینکه بنویسند. رَجَعْتُ أَنْ أَجْلِسَ : برگشتم که بنشینم نَدْرُسُ لِنَنْجَحَ : درس می خوانیم برای اینکه موفق

۲- حرف « لَنْ » معنای فعل را به « مستقبل منفی » تبدیل می کند (آوردن کلمه « هرگز » در ترجمه الزامی نیست)

مثال: لَنْ نَذْهَبَ : (هرگز) نخواهیم رفت. - لَنْ تَنَالُوا : دست نخواهید یافت

نکته ۱: ترکیب : « أَنْ + لا (نفی) + فعل مضارع = أَلَّا + فعل مضارع (منصوب)

مثال: أَنْ + لا (نفی) + يرجعون = أَنْ لا يرجعون / أَلَّا يرجعوا (اینکه باز نگردند).

نکته ۲: فعلی که حرف « لِي » ناصبه بر سر آن آمده است در جمله غالباً علت وقوع فعل قبل از خود می باشد به همین دلیل به آن « لام تعلیل » می گویند. **مثال:**

-نَحْنُ نَحْوُلُ فِي أَدَاءِ وَاجِبَاتِنَا لِنَنْجَحَ : ما در انجام تکالیفمان تلاش می کنیم تا موفق شویم (علت تلاش کردن ← موفق شدن)

۱- عین ما لیس فیہ لایُعادلُ المضارعُ الإلتزامی:

- (۱) «.....فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا..»
 (۲) «...يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ..»
 (۳) «...لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ ..»
 (۴) « لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ »

۲- عین الفعل منصوباً:

- (۱) إِنْ الْأَعْدَاءُ هَجَمُوا عَلَى أَرْضِينَا فَلْنَقَاتِلَهُمْ !
 (۲) يَذْهَبُ الْمُسْلِمُونَ إِلَى مَكَّةَ الْمَكْرَمَةَ لِحَجِّ بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ !
 (۳) جَلَسَ الْمَدْعُوونَ حَوْلَ الْمَائِدَةِ لِتَنَاوُلِ الطَّعَامِ !
 (۴) تَعْمَلُ هَوْلَاءُ الطَّالِبَاتِ بِأَحْكَامِ الْقُرْآنِ لِيَغْفِرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُنَّ !

۱- پاسخ گزینه « ۴ » گزینه ها: ۱- « حَتَّى يَحْكُمَ » تا حکم کند ۲- « أَنْ يُبَدِّلُوا » که تبدیل کنند ۳- « لِكَيْ لَاتَحْزَنُوا » تا غمگین نشوید. هر سه گزینه معادل مضارع التزامی است اما در گزینه ۴ « لَنْ تَنَالُوا » دست نخواهید یافت ، آینده منفی است.

۲- پاسخ گزینه « ۴ » در این گزینه « یغفر » فعل مضارع است و حرف « لَ » قبل از آن از حروف ناصبه است: « این دانش آموزان به احکام قرآن عمل می کنند تا خداوند گناهانشان را ببامرزد. بررسی سایر گزینه ها: گزینه ۱: حرف « لَ » در « فلنقاتلهم » لام امر است که پس از « فَ » آمده و به معنی « باید » به کار رفته است. (....باید با آنها بجنگیم) بنابر این جازمه است / گزینه ۲ : حرف « لَ » قبل از اسم (حج) آمده است و به معنای « برای » به کار رفته است بنابر این حرف جرّ است / گزینه ۳: در این گزینه حرف « لَ » بر سر اسم آمده است (تناول مصدر، باب تفاعل، است واسم محسوب می شود) بنابر این حرف جرّ است.